

prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru)
Judecător: I. Chirtoaca
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecători: I. Cimpoi, A. Danilov, I. Secrieru

DECIZIE

21 martie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Iulia Sîrcu
Galina Stratulat, Dumitru Mardari,
Nicolae Craiu, Dumitru Visternicean

examinând recursul declarat de către Negru Vitalie, prin intermediul reprezentantului, avocatul Balan Petru,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Negru Vitalie împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova cu privire la anularea actului administrativ, restabilirea în funcție, încasarea salariului pentru absența forțată de la muncă, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 31 octombrie 2017, prin care a fost admis apelul declarat de Serviciul Vamal al Republicii Moldova, casată hotărârea Judecătoria Chișinău (sediul Centru) din 28 februarie 2017 și pronunțată o nouă hotărâre, prin care s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată,

c o n s t a ț ă :

La 27 octombrie 2016 avocatul Posturusu Nicolae în interesele lui Negru Vitalie s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova, privind anularea actului administrativ, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată reclamantul a indicat că la 24 martie 2016 aflându-se la serviciu, la postul vamal Leușeni, sectorul ieșire camioane, s-a prezentat autocamionul cu n/î xxx xxx și după efectuarea verificărilor dânsul a permis trecerea camionului peste frontiera vamală, neavând careva suspiciuni, privind o posibilă încălcare a legislației vamale.

Ulterior, colaboratorii postului vamal Albița, au depistat în autocamion, substanțe anabolizante, sub formă de comprimate și flacoane.

Negru Vitalie a susținut că la perfectarea ieșirii din țară a mijlocului de transport menționat, s-a prezentat Poleacovschi Simion și nu Balan Andrei care s-a prezentat la Postul Vamal Albița.

În rezultat a menționat că la 28 septembrie 2016 a fost emis ordinul Serviciului Vamal nr. 1061-p „Cu privire la sancționarea dlui V.Negru, Biroul Vamal Leușeni”, în temeiul art. 26 alin. (1) lit. g) al Legii serviciului în organele vamale nr. 1150-XIV din 20 iulie 2000, prin care i-a fost aplicată sancțiunea disciplinară – eliberarea din serviciu în organul vamal.

Reclamantul consideră că actul administrativ contestat este ilegal, ținând cont de următoarele.

La eliberarea din funcția deținută, comisia disciplinară a Serviciului Vamal a încălcat termenul legal pentru aplicarea sancțiunii, și anume, termenul de 6 luni, prevăzut la art. 209 alin. (2) Codul muncii. Or, la caz, presupusa abatere disciplinară a fost comisă la 24 martie 2016, iar sancțiunea disciplinară a fost aplicată la 28 septembrie 2016, cu încălcarea termenului legal, cu 3 zile.

În acest context, a menționat că la emiterea ordinului enunțat a fost încălcat și art. 210 alin. (1) Codul muncii, or, acesta nu conține temeiurile de fapt ale aplicării sancțiunii, termenul și organul în care sancțiunea poate fi contestată.

Mai mult, reclamantul a specificat că potrivit art. 87 Codul muncii, a fost concediat în lipsa acordului comitetului sindical.

Negru Vitalie a afirmat că în acțiunile sale nu există o abatere disciplinară și că nu a încălcat disciplina muncii, exercitându-și atribuțiile de serviciu corespunzător. Or, pe parcursului activității sale, a înregistrat reușite în contracararea iregularităților vamale, de unde și rezultă că și-a exercitat conștiincios atribuțiile de serviciu, iar la 3 septembrie 2012 i-a fost conferit înainte de termen gradul special, ulterior - locotenent major al Serviciului Vamal, pentru succese remarcabile în domeniul vamal.

Consideră că prin eliberarea din funcție a fost prejudiciat moral, fiindu-i cauzate daune sub formă de suferințe psihice și fizice, precum și lezarea demnității, onoarei și reputației profesionale, estimate la suma de 15 000 lei.

A mai evidențiat că în situații similare, Serviciul Vamal altor colaboratori-angajați, a aplicat sancțiuni disciplinare mai ușoare, fapt ce denotă că dânsul urmează a fi tratat similar și nu mai puțin favorabil.

În drept, Negru Vitalie și-a întemeiat cererea de chemare în judecată în baza art. 24 alin. (3) al Legii contenciosului administrativ, art. 87, 209-210 și 354 ale Codului muncii.

Reclamantul solicită prin cererea de chemare în judecată și cererea de concretizare a cerințelor din 17 februarie 2017 depusă de avocatul Balan Petru (f.d. 89-93), anularea ordinului Serviciului Vamal nr. 1061-p din 28 septembrie 2016 „Cu privire la sancționarea dlui V.Negru, Biroul Vamal Leușeni”, restabilirea în funcția de inspector superior al Postului Vamal Leușeni (PVFI, rutier), încasarea salariului mediu pentru absența forțată de la muncă, repararea prejudiciului moral în mărime de 15 000 lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriai Chișinău (sediul Centru) din 28 februarie 2017,

cererea de chemare în judecată a fost admisă parțial. A fost anulat ordinul Serviciului Vamal al Republicii Moldova nr. 1061-p din 28 septembrie 2016 „Cu privire la sancționarea Dlui Negru Vitalie, Biroului Vamal Leușeni”. A fost repus Negru Vitalie, în funcția de inspector superior al Postului Vamal Leușeni (PVFI, rutier). A fost încasat de la Serviciul Vamal al Republicii Moldova în beneficiul lui Negru Vitalie, salariul mediu lunar pentru perioada lipsei forțate de la serviciu, de la 28 septembrie 2016 până la 28 februarie 2017. A fost încasat de la Serviciul Vamal al Republicii Moldova în beneficiul lui Negru Vitalie, prejudiciul moral în mărime de 4 879, 89 lei. A fost încasat de la Serviciul Vamal al Republicii Moldova în beneficiul lui Negru Vitalie, suma de 2 000 lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică. În rest pretențiile au fost respinse.

În susținerea soluției adoptate, prima instanță a reținut că, în sensul art. 209 alin. (2) Codul muncii, sancțiunea disciplinară nu poate fi aplicată după expirarea a 6 luni din ziua comiterii abaterii disciplinare, urmând a considera că începe să curgă din ziua în care conducătorul entității sau o altă persoană, căreia conform serviciului îi este subordonat salariatul, a aflat despre abatere, indiferent de faptul dacă această persoană, în conformitate cu legislația are sau nu dreptul de a aplica sancțiuni disciplinare.

Astfel, instanța inferioară a conchis că, ordinul nr. 1061-p din 28 septembrie 2016 cu privire la sancționare, prin care Negru Vitalie a fost sancționată disciplinar cu eliberarea din serviciu, a fost emis cu încălcarea art. 209 alin. (2) Codul muncii, or, constatarea abaterii disciplinare a fost efectuată la 25 martie 2016 prin raportul privind informația parvenită de la Biroul Vamal Albița, ceea ce denotă că Serviciul Vamal cunoștea despre incidentul dat, iar ordinul de sancționare a fost emis abia la 28 septembrie 2016.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, Serviciul Vamal la 15 martie 2017 a contestat-o cu apel nemotivat, iar la 14 iunie 2017 a depus apel motivat, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a cererii de chemare în judecată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 31 octombrie 2017, a fost admis apelul declarat de Serviciul Vamal al Republicii Moldova, casată hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 28 februarie 2017 și pronunțată o nouă hotărâre, prin care s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de avocatul Posturusu Nicolae, în interesele lui Negru Vitalie.

În susținerea soluției adoptate, instanța de apel a reținut că, în sensul art. 209 alin. (2) Codul muncii, termenul pentru aplicarea sancțiunii disciplinare se calculează de la data ordinului, prin care s-a dispus efectuarea anchetei de serviciu, și anume, 28 martie 2016. (f.d. 30)

Deci, la emiterea ordinului contestat nu s-a încălcat termenul de 6 luni prevăzut la art. 209 alin. (2) Codul muncii.

De asemenea, Curtea de Apel Chișinău și-a motivat soluția pe faptul că, la 29 martie 2016, de către organul de urmărire penală al Serviciului Vamal, a fost pornită cauza penală nr. xxxxxxxx, pe semnele componente ale infracțiunii de contrabandă, prevăzută de art. 248 alin. (5) Cod Penal, pe faptul depistării la Postul

Vamal român Albița a unui lot de produse anabolizante, transportate din Republica Moldova cu mijlocul de transport de model „xxxx” cu n/î xxxx xxxx / xxxx xxxx, condus de cetățeanul Republicii Moldova, Balan Alexei.

Invocând dezacordul cu decizia emisă, la 14 decembrie 2017, Negru Vitalie, prin intermediul reprezentantului, avocatul Balan Petru, a declarat recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea hotărârii primei instanțe.

Pledând pentru admiterea recursului în sensul declarat, recurentul a reiterat argumentele invocate în cererea de chemare în judecată inițială și cererea de chemare în judecată concretizată, precum și a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o neîntemeiată, fiind emisă cu încălcarea normelor de drept material și procedural, prevăzute la art. 432 alin. (2) lit. c) CPC.

În conformitate cu art. 434 al. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Materialele cauzei atestă că, copia deciziei motivate a instanței de apel a fost expediată la 4 decembrie 2017 (f.d.174), astfel că recursul depus la 14 decembrie 2017 se consideră depus în termen.

Verificând în limitele invocate în recurs legalitatea hotărârii atacate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa integral decizia instanței de apel și a menține hotărârea primei instanțe din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) CPC, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Articolul 444 CPC consemnează că, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Din materialele pricinii s-a constatat cu certitudine că în temeiul ordinului Biroului Vamal Leușeni nr. 24-o/a din 28 martie 2016, s-a dispus inițierea anchetei de serviciu, pe marginea acțiunilor/inacțiunilor săvârșite de către colaboratorul vamal Negru Vitalie la 25 martie 2016. (f.d. 30)

Prin raportul din 27 septembrie 2016, Comisia de disciplină a Serviciului Vamala a examinat materialele anchetei de serviciu efectuată în baza ordinului Biroului vamal Leușeni nr. 24-o/a din 28 martie 2016, vizavi de acțiunile colaboratorului biroului vamal Leușeni, Vitalie Negru și în baza încheierii pe marginea rezultatelor investigației de serviciu, aprobată de șef interimar Biroul vamal Leușeni, a fost dispusă încetarea anchetei de serviciu demarate. Astfel, fiind studiate multilateral și obiectiv materialele prezentate s-a stabilit că investigația de serviciu nu conține probe obiective și pertinente, precum și alte circumstanțe de fapt și de drept, care să justifice concluzia Biroului Vamal Leușeni, iar ținând cont

de art. 206 alin. (5) Codul muncii, Comisia de disciplină a Serviciului Vamal a considerat oportună reluarea anchetei de serviciu, întru finalizarea acesteia. (f.d. 31)

La fel, din materialul probator al pricinii rezultă că prin încheierea asupra rezultatelor investigației de serviciu referitoare la acțiunile/inacțiunile săvârșite de către colaboratorul vamal Vitalie Negru – inspector superior al Postului vamal Leușeni (PVFI, rutier) din 27 septembrie 2016, comisia de disciplină a Serviciului Vamal a stabilit că în acțiunile colaboratorului vamal vizat au fost constatate abateri disciplinare, acesta nu a depus efortul necesar în vederea asigurării tuturor măsurilor necesare pentru îndeplinirea corespunzătoare a obligațiilor de serviciu, încălcând astfel prevederile Fișei postului inspectorului Postului Vamal Leușeni (PVI, rutier), aprobată de Directorul general al Serviciului Vamal la 30 iunie 2015, Normele tehnice de control la trecerea frontierei și controlul vamal în punctul de trecere a frontierei de stat „Leușeni-rutier”, aprobate prin ordinul BV Leușeni nr. 46 din 10 septembrie 2015, Regulamentul postului vamal PVFI, rutier nr. 533-p, aprobat de directorul General al Serviciului Vamal la 30 iunie 2015, pct. 23 al ordinului Serviciului Vamal nr. 127-O din 17 martie 2014, art. 15, alin. (1) lit. a), d), h) și i), art. 46 lit. a) din Legea Serviciului în organele vamale și respectiv pct. 5 lit. i) și pct. 7 lit. e) și j) și pct. 11 lit. a) și i) ale Codului de conduită a colaboratorului vamal, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 456 din 27 iulie 2009. (f.d. 37-39)

S-a propus de către comisia de disciplină a Serviciului Vamal prin încheierea asupra rezultatelor investigației de serviciu referitoare la acțiunile/inacțiunile săvârșite de către colaboratorul vamal Vitalie Negru – inspector superior al Postului vamal Leușeni (PVFI, rutier) din 27 septembrie 2016, aplicarea inspectorului superior al Postului Vamal Leușeni (PVFI, rutier), Biroul Vamal Leușeni, Vitalie Negru – eliberarea din serviciu în organul vamal.

Ulterior, prin ordinul Serviciului Vamal nr. 1061-p din 28 septembrie 2016 „Cu privire la sancționarea dlui V.Negru, Biroul Vamal Leușeni”, în temeiul art. 26 alin. (1) lit. g) al Legii serviciului în organele vamale nr. 1150-XIV din 20 iulie 2000, lui Negru Vitalie i-a fost aplicată sancțiunea disciplinară sub formă de eliberare din serviciu în organul vamal. (f.d. 8-9)

Tot, în baza ordinului, s-a stabilit că la 24 martie 2016 inspectorul superior Negru Vitalie își exercita atribuțiile de serviciu la sectorul „ieșire camioane” al Postului vamal Leușeni (rutier), iar aproximativ la ora 21.30 la ieșirea din țară a fost perfectat mijlocul de transport tip camion, n/î xxxx xxxx/ xxxx xxxx, în care ulterior colaboratorii Punctului de trecere Albița au depistat substanțe anabolizante sub formă de comprimate și flacoane.

Verificând legalitatea deciziei instanței de apel prin prisma argumentelor invocate în recurs, Colegiul constată că actul judecătoresc recurat a fost emis cu încălcarea normelor de drept material și procedural, manifestată prin interpretarea în mod eronat a legii, aplicarea eronată a analogiei legii sau analogia dreptului și cu apreciere arbitrară și eronată a suportului probator administrat.

La caz, instanța de recurs consideră oportun de a reitera că legiuitorul a

acordat efect devolutiv apelului, care are ca efect specific transmiterea dreptului de a judeca pricina, în principiu integral, sub toate aspectele de fapt și de drept, de la instanța inferioară la instanța de grad superior. În consecință, caracterul devolutiv al apelului presupune posibilitatea părților de a supune judecării în apel litigiul dintre ele, în ansamblul său, cu toate problemele de fapt și de drept ce au fost ridicate în primă instanță.

Astfel, efectul devolutiv al apelului presupune două limite raționale: *tantum devolutum quantum* la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța. Dispozitivul cuprinde concluzia instanței judecătorești privind admiterea sau respingerea integrală sau parțială a acțiunii, repartizarea cheltuielilor de judecată, calea și termenul de atac al hotărârii. În cazul în care instanța judecătorească stabilește modul și termenul de executare a hotărârii, dispune executarea ei imediată sau ia măsuri pentru asigurarea executării, în dispozitiv se face o mențiune în acest sens.

Potrivit recomandărilor avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, privind calitatea hotărârilor judecătorești, o motivație și o analiză clară sunt cerințele fundamentale ale hotărârilor judecătorești și un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce iau fost prezentate.

Colegiul menționează că, art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justițiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanțelor de judecată de a-și argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanțelor pricinii. Îndatorirea de a motiva coerent și unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicții între motivare și dispozitiv, constituie o garanție pentru justițiabili, în fața eventualului arbitrar judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

Instanța de recurs consemnează că, Codul de procedură civilă consacră principiul general după care orice hotărâre judecătorească trebuie să fie motivată și să reprezinte premisa pentru soluția din dispozitiv.

Această dispoziție este dictată atât în interesul unei bune administrări a justiției și încrederii ce trebuie să inspire justițiabililor, cât și pentru a se da instanțelor superioare posibilitatea de a controla judecata primelor instanțe. Pentru satisfacerea acestui principiu, judecătorii fondului sunt datori să arate motivele de fapt și de drept care au format convingerea lor, să enunțe cele constatate și dovezile care au determinat-o.

La caz, Colegiul distinge faptul că instanța de apel și-a format poziția asupra diferendului prin aplicarea normelor de drept material care guvernează litigiul.

În conformitate cu art. 24 alin. (3) ale Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000 cu modificările ulterioare, la examinarea în instanța de contencios administrativ a cererii în anulare, sarcina probațiunii este pusă pe seama pârâtului, iar în materie de despăgubire, sarcina probațiunii revine

ambelor părți.

Conform art. 25 alin. (1) lit. b) și 26 alin. (1) al legii pre-citate, judecând acțiunea, instanța de contencios administrativ, admite acțiunea și anulează, în tot sau în parte, actul administrativ sau obligă pârâtul să emită actul administrativ cerut de reclamant ori să elibereze un certificat, o adeverință sau oricare alt înscris, ori să înlăture încălcările pe care le-a comis, precum și dispune adjudecarea în contul reclamantului a despăgubirilor pentru întârzierea executării hotărârii. Actul administrativ contestat poate fi anulat, în tot sau în parte, în cazul în care: a) este ilegal în fond ca fiind emis contrar prevederilor legii; b) este ilegal ca fiind emis cu încălcarea competenței; c) este ilegal ca fiind emis cu încălcarea procedurii stabilite.

Potrivit articolului 206 alin. (1) Codul muncii, pentru încălcarea disciplinei de muncă, angajatorul are dreptul să aplice față de salariat următoarele sancțiuni disciplinare: a) avertismentul; b) mustrarea; c) mustrarea aspră; d) concedierea (în temeiurile prevăzute la art. 86 alin.(1) lit. g)-r).

În sensul articolului 207 Codul muncii, sancțiunea disciplinară se aplică de organul căruia i se atribuie dreptul de angajare (alegere, confirmare sau numire în funcție) a salariatului respectiv. Salariaților care poartă răspundere disciplinară conform statutelor sau regulamentelor disciplinare și altor acte normative li se pot aplica sancțiuni disciplinare și de organele ierarhic superioare celor indicate la alin.(1). Salariații care dețin funcții electivă pot fi concediați (art.206 alin.(1) lit.d)) numai prin hotărârea organului de care au fost aleși și numai în temeiuri legale.

În speță, prezintă relevanță art. 209 alin. (1) Codul muncii, care prevede că sancțiunea disciplinară se aplică, de regulă, imediat după constatarea abaterii disciplinare, dar nu mai târziu de o lună din ziua constatării ei, fără a lua în calcul timpul aflării salariatului în concediul anual de odihnă, în concediul de studii sau în concediul medical. Alineatul (2) al aceluiași articol statuează că, sancțiunea disciplinară nu poate fi aplicată după expirarea a 6 luni din ziua comiterii abaterii disciplinare, iar în urma reviziei sau a controlului activității economico-financiare – după expirarea a 2 ani de la data comiterii.

În termenele indicate nu se include durata desfășurării procedurii penale.

Primordial, instanța de recurs consideră oportun de a remarca că apreciază ca fiind admisibile argumentele recurentului, Negru Vitalie cu referire la depășirea termenului de aplicare a sancțiunii disciplinare.

La caz, Colegiul subliniază ca fiind irelevantă concluzia instanței de apel în sensul nesesizării încălcării legii la emiterea ordinului Serviciului Vamal nr. 1061-p din 28 septembrie 2016 „Cu privire la sancționarea dlui V.Negru, Biroul Vamal Leușeni”, în temeiul art. 26 alin. (1) lit. g) al Legii serviciului în organele vamale nr. 1150-XIV din 20 iulie 2000, prin care lui Negru Vitalie i-a fost aplicată sancțiunea disciplinară sub formă de eliberarea din serviciu în organul vamal (f.d. 8-9), în special a termenului de 6 luni prevăzut la art. 209 alin. (2) din Codul muncii.

Or, condițiile prestabilite la art. 209 alin. (1) și (2) Codul muncii sunt cumulative, astfel încât, sancțiunea disciplinară se aplică salariatului nu mai târziu

de o lună din ziua constatării ei, fără a lua în calcul timpul aflării salariatului în concediul anual de odihnă, în concediul de studii sau în concediul medical și nu poate fi aplicată după expirarea a 6 luni din ziua comiterii abaterii disciplinare.

Aici, se evidențiază că Codul muncii impune, sub sancțiunea decăderii din dreptul tragerii la răspundere disciplinară a salariatului, ca sancțiunea disciplinară să fie aplicată în interiorul termenului legal. Pentru respectarea acestui principiu, necesită a se face distincție între noțiunea de „comitere a abaterii disciplinare” și noțiunea de „constatare a abaterii disciplinare”. Astfel, acestea au repere de timp succesive, comiterea abaterii disciplinare fiind precedată de constatarea acestei abateri.

În condițiile speței, pentru soluționarea justă a discrepantei, Colegiul consideră necesar de a decela că presupusa comitere de către Negru Vitalie a abaterii disciplinare a avut loc la 24 martie 2016, iar constatată a fost prin raportul referitor la informația parvenită de la Biroul Vamal Albița la 25 martie 2016.(f.d. 32) Prin urmare, aplicând dispozițiile art. 209 Codul muncii, se deduce că, sancțiunea disciplinară în privința lui Negru Vitalie urma a fi aplicată nu mai târziu de o lună din ziua constatării ei – 25 martie 2016, fără a lua în calcul timpul aflării salariatului în concediul anual de odihnă, în concediul de studii sau în concediul medical, și nu mai târziu de 6 luni din ziua comiterii abaterii disciplinare – 24 martie 2016.

Continuând șirul logic al circumstanțelor expuse, instanța de recurs apreciază ca fiind justă concluzia primei instanțe, care a reținut că ordinul Serviciului Vamal nr. 1061-p din 28 septembrie 2016 „Cu privire la sancționarea dlui V. Negru, Biroul Vamal Leușeni”, prin care lui Negru Vitalie i-a fost aplicată sancțiunea disciplinară sub formă de eliberarea din serviciu în organul vamal, a fost emis cu încălcarea art.209 alin.(2) Codul muncii.

Cu titlu de consecință, din ipoteza relevată supra, instanța de recurs deduce că soluția instanței de apel cuprinde aplicare eronată a normelor de drept material ce guvernează termenele aplicării sancțiunii disciplinare, iar în această ordine de idei, se vedește cert că angajatorul a depășit termenul legal de 6 luni de aplicare a sancțiunii disciplinare, instituit la art. 209 alin. (2) Codul muncii.

De asemenea, Colegiul reține că instanța de apel la examinarea cauzei nu au ținut cont de prevederile art. 118 alin. (3) CPC, care indică expres că, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiectiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

Succesiv, analizând cuprinsul deciziei supuse examenului legalității, Colegiul desprinde că instanța de apel contrar normei sus-citate, judecând apelul, a apreciat argumentul din cererea de apel a Serviciului Vamal la care face trimitere, și anume, a subliniat că la 29 martie 2016, pe faptul depistării la Postul Vamal român Albița a unui lot de produse anabolizante, transportate din Republica Moldova cu mijlocul de transport de model „xxxx” cu n/î xxxx xxxx / xxxx xxxx, condus de cetățeanul Republicii Moldova, Balan Alexei, de către organul de urmărire penală al

Serviciului Vamal, a fost pornită cauza penală nr. xxxx, pe semnele componente ale infracțiunii de contrabandă, prevăzută de art. 248 alin. (5) Cod Penal. Or, instanța de apel urma să verifice existența acestei probe în dosar și veridicitatea celor invocate de apelant.

Mai mult, deși în cererea de apel a Serviciului Vamal din 14 iunie 2017 (f.d. 152) s-a menționat despre intentarea la 29 martie 2016 a cauzei penale nr. 2016869046, ultima lipsește la materialele cauzei și nici din procesul-verbal al ședinței de judecată în instanța de apel nu rezultă că, aceasta a fost supusă examinării.

Așadar, coroborând circumstanțele constatate și expuse supra, Colegiul ajunge la concluzia că decizia Curții de Apel Chișinău din 31 octombrie 2017 nu certifică în mod clar substanța și legalitatea hotărârii judecătorești pronunțate, deoarece se bazează pe neelucidarea tuturor circumstanțelor relevante speței și cu aplicarea eronată a normelor de drept material care guvernează raportul material litigios, criteriu care presupune prin sine lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele, inclusiv temeiurilor și pretențiilor care au generat apariția litigiu și determinarea legii care urmează a fi aplicată.

La acest segment, instanța de recurs evidențiază că motivarea este un element esențial al hotărârii judecătorești, o puternică garanție a imparțialității judecătorului și a calității actului de justiție, precum și o premisă a exercitării corespunzătoare de către instanța superioară a atribuțiilor de control judiciar de legalitate și temeinicie.

Obligativitatea motivării hotărârilor judecătorești constituie o condiție a procesului echitabil, exigență a art. 239 CPC și art. 6 alin. (1) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale.

Distinct justificărilor expuse supra, instanța de recurs învederează jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care statuează că, întinderea motivării depinde de diversitatea mijloacelor pe care o parte le poate ridica în instanță, precum și de prevederile legale, de obiceiuri, de principiile doctrinale și de practicile diferite privind prezentarea și redactarea sentințelor și hotărârilor în diferite state (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Van den Hurk împotriva Olandei din 19 aprilie 1994, paragraful 61), iar pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Helle împotriva Finlandei din 19 februarie 1997, paragraful 60).

La capitolul legalității hotărârilor instanței de judecată, jurisprudența CtEDO în repetate rânduri a statuat necesitatea motivării hotărârilor instanței, unde funcția unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse. CtEDO a menționat că, este motivată în mod corespunzător o decizie care permite părților să facă uz efectiv de dreptul lor de a face apel (Hirvisaari împotriva Finlandei).

În cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și

explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6 § 1 din CEDO (Hiro Balani vs. Spania). CtEDO în practica sa constantă a menționat că, dreptul la un proces echitabil, garantat de art.6 §1 din Convenție, include printre altele dreptul părților de a prezenta observațiile pe care le consideră pertinente pentru cauza lor.

Întrucât Convenția nu are drept scop garantarea unor drepturi teoretice sau iluzorii, ci drepturi concrete și efective (Artico împotriva Italiei), acest drept nu poate fi considerat efectiv decât dacă aceste observații sunt în mod real ascultate, adică în mod corect examinate de către instanța sesizată. Altfel spus, art. 6 implică mai ales în sarcina instanței obligația de a proceda la un examen efectiv al mijloacelor, argumentelor și al elementelor de probă ale părților, cel puțin pentru a le aprecia relevanța (Perez împotriva Franței, Van der Hurk împotriva Olandei).

Se va reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce în speță lipsește. Or, principiul procesului echitabil reclamă că hotărârea să fie motivată, justițiabilul având posibilitatea să cunoască motivele care l-au făcut pe judecător să adopte una sau altă soluție și să le conteste dacă sistemul prevedea o cale de atac împotriva acestei hotărâri, lipsa motivării unei decizii judiciare, punând în pericol dreptul la un proces echitabil (Kaufland împotriva Belgiei).

Instanța de recurs notează că, nemotivarea unei hotărâri judecătorești echivalează practic cu soluționarea procesului fără a intra în fondul acțiunii, fapt ce justifică casarea actului de dispoziție recurat, cu trimiterea cauzei spre rejudecare. Prin urmare, conținutul hotărârii judecătorești trebuie să cuprindă examinarea chestiunilor în fapt și în drept, dispozițiile legale aplicabile raportului juridic dedus judecății, care în final au format convingerea instanței cu privire la soluția pronunțată. Astfel, instanța asigurând securitatea juridică ce garantează previzibilitatea atât a conținutului regulii de drept cât și a aplicării sale.

În speță, este evident că constatările instanței de apel nu conțin o argumentare clară, bazată pe norme legale care guvernează raportul litigios și pe suportul probator administrat în cadrul cercetării judecătorești, din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției emise.

Finalmente, ținând cont de cele expuse supra, Colegiul apreciază ca fiind juste concluziile primei instanțe privind încălcarea procedurii de aplicare a sancțiunii disciplinare față de inspectorul superior al postului vamal Leușeni (PVFI, rutier), Biroul Vamal Leușeni, Negru Vitalie și, cu titlu de consecință, ilegalitatea ordinului nr. 1061-p emis de Serviciul Vamal la 28 septembrie 2016 „Cu privire la sancționarea dlui V.Negru, Biroul Vamal Leușeni”, prin care s-a aplicat lui Negru Vitalie, inspector superior al postului vamal Leușeni (PVFI, rutier), Biroul Vamal Leușeni, sancțiunea disciplinară sub formă de eliberarea din serviciu în organul vamal.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că, argumentele invocate de Negru Vitalie și-au găsit confirmare, iar instanța de apel a emis o

decizie neîntemeiată, dictată de concluzii nemotivate, neelucidarea tuturor circumstanțelor pertinente speței și aplicarea eronată a normelor de drept material, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia admiterii recursului declarat de către Negru Vitalie, prin intermediul reprezentantului, avocatul Balan Petru, casării integrale a deciziei Curții de Apel Chișinău din 31 octombrie 2017 și menținerii hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 28 februarie 2017.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e

Se admite recursul declarat de către Negru Vitalie, prin intermediul reprezentantului, avocatul Balan Petru.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 31 octombrie 2017, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Negru Vitalie împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova cu privire la anularea actului administrativ, restabilirea în funcție, încasarea salariului pentru absența forțată de la muncă, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată, cu menținerea hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 28 februarie 2017.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Iulia Sîrcu

judecătorii

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu

Dumitru Visternicean